

so tudi misliti, da je šoli višji namen, nego popruševanje nedolžne slovenske dece. Nemški pa so se otroci v tej dobi od učiteljev, ki so blagega Jarza bili spoznali, več naučili, nego poprej in poznej.

Ali našim Prusakom v njih peklenki strasti ni mar za resnične uspehe, njim je le za gonbo, za ščuvanje, zato, da narod zaženejo v ono strast, v kateri bi naj bil slep in gluhi za vse, kar je pametno, blago in avstrijsko domoljubno. Zato so si izmislili, da imajo po naših slovenskih mestih, trgih in večjih selih sploh se ustanoviti poleg starih dvojezičnih šol trdo nemške. Deželni šolski svet jim je z veseljem ustregel in nastale so v Vojniku itd. trdo nemške šole, ti kmet pa plačuj! Ne mislite, da bi se bilo v dvojezičnih šolah nam Slovencev v prid kaj izpremenilo, marveč nastavljali so se še na nje najhujši sovražniki slovenstva in šole so se razkričale kot slovenske šole — nam v zasmeh. Ker Jarz slovenskih učiteljev in slovenskih otrok ni hotel daviti, moral je iti s Štajarskega. Blagemu možu blag spomin!

Prišel je Linhart, že poprej znan kot strasten nemški politik. Linhart je brezobzirno krut sovražnik Slovencev, zato pa srčen prijatelj onega Kordona, ki je duša pruskemu gibanju v Mariboru in urednik gnusne, zoper cerkev in slovanstvo strastne »Marburger Zeitung.« Linhart je še hujši od Rožeka. Tako hudo za slovensko-stajarsko šolstvo ni bilo nikdar, kakor je sedaj. Ta mož sicer še le deluje tri leta, ali jeden letnik »Slovenskega Gospodarja« bi ne obsegel vseh »dobrot«, ki nam jih je ta mož že storil. Zato zabeležimo le jednega zadnjih »blagih« činov.

V Konjicah je poleg slovensko-nemške šole tudi trdo nemška. Na slovensko-nemški je večina v učiteljskem osebju nemškega mišljenja. Lahko si je misliti, kako ti delujejo. Ali vendar je prišel od deželnega šolskega sveta ukaz, da se imajo otroci v prvem razredu (t. j. v prvem šolskem letu) naučiti toliko nemščine, da je od drugega razreda (t. j. od drugega šolskega leta) naprej učni jezik lahko nemški. Tako se nam godi. In za golo raznarodovanje, za poprutarjenje, za nečloveško mučenje ubogih otrok, silijo se stariši, da stavijo draga poslopja, dočim njim samim dež curlja na posteljo, in se kruto kaznujejo, če otročičev ne pošljejo vsak dan — v pekel. Pravičnost, kje si! —

Drugi prevažni činitelj pri germanizovanju Slov. Štajarja so uradi. Skoro vsi uradi, kolikor jih imamo na Spodnjem Štajarskem, trudijo se v potu svojega obraza za ponemčevanje našega naroda, naše zemlje vsled ukaza in vsled tajnih migljajev iz Gradca oziroma iz Dunaja. To Vam je prava gonba, kako mnogi uradniki od onega gori, ki se blesteč glavo nosi po koncu, do onega doli, ki se pred zlatimi obšivki plazi po tleh, tekmujejo, kateri izmed njih bi si stekel večjih zaslug za ponemčevanje našega naroda, ter si tako osiguril boljše mesto, splezal na višji klin.

Živa resnica je, da si lahko najvestnejši, najmarljivejši uradnik, in ne prideš naprej, ako imaš to pego na sebi, da si v srcu in dejanju narodu slovenskemu zvest. Dokazov toliko, kolikor je med uradniki Slovencev. Ali se je potemtakem čuditi, da marsikateri izmed naših ljudij ženi in otrokom na ljubo narodni idejal popusti ter postane ali besen janičar, ki neusmiljeno seka po svojih rodnih bratih, ali pa potrj kuhoborec, brez toplote v srcu in svetlobe v duši, gol stroj. Oh, kako malo jih je, onih neustrašenih, uzornih junakov, ki so zaničujoč mamljiva vabila in ne zmeneč se za krute grožnje, ostali trdno zvesti in z vso dušo udani sinovi mile, drage, preganjene in psovane zlate matere Slovenije! Na prstih dveh rok dali bi se prešteti. S svojo krvjo pišemo te vrste in solze nam močijo list.

Samo ob sebi se razume, da pri stališču, ki ga zavzema visoka vlada nasproti uradnikom, le-ti storijo še več, kakor se jim ukazuje in namigava. Uradnik si misli, rekurz je za ubogega kmeta predrag, in če se tudi takega trdno nadeja, in je že naprej prepričan, da se mu bode njegova naredba pri najvišji instanci razveljavila (pri nižjih namreč ne dosežemo nič), vendar se ne obotavlja, storiti narodno krivico, ker ve, da se mu protislovensko postopanje ne le piše na rovaš, marveč šteje v zaslugo, in ker se ima nadejati, da na tak način najgotoveje do najvišjega mesta prodere glas o njegovi »izborni porabnosti.«

Nadalje se vlada, nastavljajoč uradnike, na nas Slovence ne ozira prav nič. Da pride kak Slovenec na naša tla, je slučaj, namenom da bi se narodu ustreglo, vlada slovenskih uradnikov ne pošilja k nam. To se vidi najbolje v tem, da okraji ob nemški meji na pr. Radgona, Cmurek, Lipnica, Arvež, Ivnik, ki imajo, kakor se vidi po številu slovenske šolske dece, toliko slovenskega prebivalstva, nimajo niti jednega uradnika, ki bi znal ali hotel znati slovenski. Po sredi pa so zopet nastavljeni Nemci, kakor da bi slovenskega naroda ne bilo! In kako surovo tu in tam ti ljudje postopajo s kmetičem, ki se oglasi v svoji slovenščini! (Dalje pr.)

Cerkvene zadeve.

Romanje v Marijino Celje.

Zopet smo imeli spodnještajarski Slovenci čast in srečo, obiskati preljubo Mater nebeško v Marijinem Celju. O bili so to dnevi dušnega veselja in rajskih občutkov! Kakor se raduje sin, ko pride zopet v naročje dobrotne matere, tako smo se srčno veselili mi pred prestolom preblažene Device. Letos nas je bilo posebno veliko. Že iz Poličan odpejalo se nas je zjutraj 11. avg. blizu 300, v Mariboru je bil vlak že napolnjen in v Spielfeldu so še pridjali 4 polne vagone. Brzo je drdral posebni vlak mimo Gradca, Brucka, v Kapfenbergu smo prestopili na drug vlak, ki pa žalibože ni imel dosti vozov, nad 300 romarjev je moralo pet ur čakati; to je bila edina jako neljuba nezgoda, ki nas je zadela na božjem potu. O 6. zvečer smo že bili v Marijinem Celju; ob najlepšem vremenu smo obhajali slovesen vhod, pevajoč lavrantske litanije. Drugi dan smo na vse zgodaj oblegli spovednice in 10 duhovnih gospodov, ki so prišli z nami, je celi dan z velikim trudom spovedovalo; bodi jim zato izrečena najiskrenejša zahvala! Ob 9. so imeli č. g. profesor dr. Medved iz Maribora slovesno pridigo in potem levitirano sv. mašo. Zvečer smo se že od Marije poslovili v nagovoru, ki so ga imeli č. g. Vreže. Ko se je zmračilo smo pa naredili venček okoli cerkve; v velikanski procesiji, katere se je udeležilo 12 duhovnih gospodov, smo šli dvakrat okrog čudno lepega Marijinega svetišča Tržani in silno mnogi ptujci so nas z očividnim občudovanjem gledali, vse je strmelo nad našim vernim ljudstvom. Bilo je pa res nad vse ganljivo slišati in videti, kako smo, vsak gorečo svečo v roki, prepevali čast in slavo božji porodnici Mariji. Slovenska dekleta, ki slovijo po svetu zaradi krasnega svojega petja, so tokrat z nepopisno lepimi Marijinimi pesmi ganile marsikatera sree in v premnoge oči prisilile v solze. Po venčku so nam g. dr. Medved v naše neizrečeno veselje prebrali brzojav od milostnega kneževškofa, ki so nam podelili svoj višepastirski sv. blagoslov; v zahvalo smo zato potem vsi glasno, do solz ganjeni, molili za dušni in telesni blagor svojega milostnega vladike Mihaela. Le prehitro so nam pre-

tekle ure v Marijinem Celju. S težkim srcem smo se ločili od premile Marijine cerkve z neizrečeno željo, da bi jo kmalu zopet obiskati mogli. Pač nikdo ni odšel brez odkritosrčne obljube, da bo Marijo celjsko vsaj enkrat še, kot pobožen romar in vselej vnet Marijin otrok počastil. Bog nam milo usliši to željo, Marija pa v svoji neizmerni materni ljubezni izprosi to milost! Dolžnost naša je tudi, da se iz globin udanega srca zahvalimo gospodu podjetniku posebnega vlaka, trgovcu Ferd. Ivanušu v Poličanah, in našemu duhovnemu vodji g. dr. Medvedu za preobil trud in mučno skrb, ki sta jo s prireditvijo tega nepozabljivega, nad vse lepega romanja v Marijino Celje imela.

Gospodarske stvari.

Domača zdravila za živino.

(Dalje.)

Kis ali jesik, katerega se vzame za »frakelje« zmešan z žlico strdi in 8 gramov galuna, to je zdravilo za gobice, ki se včasih napravijo teletu v gobcu. S tem zdravilom se gobec trikrat na dan oriblje, in če to hitro ne pomaga, naj se teletu daje dvakrat na dan po jeden gram rabarbare in štiri grame magnezije na vodi. — Kis, zmešan s strdjo, je dobro zdravilo za ranjeni jezik pri živini. Enako velja to zdravilo za rane na gobcu.

Kolmeževe korenine, encijan in brinjeve jagode se priporočajo kot zdravilo za vodenico pri svinjah. Vzame se v začetku vsakega za 100 gramov, zdrobi in dobro zmeša ter v jutru in zvečer po 15 gramov tega prahu zraven krme svinji daje. Če pa je bolezen huda, naj se zdravilo za polovico pomnoži.

Korenine sladke, katerim se dodá encijanovega prahu in žveplovega cveta, vsakega za 60 gramov, so zdravilo za kašelj pri svinjah. Zmešati se mora to z 1/4 kilo strdi, in za oreh veliko tega močnika vsaki dan dvakrat svinji na jezik namazati.

Korenje se priporoča kot zdravilo zoper krvomók pri goveji živini. Zreže naj se ga nekaj kilogramov, dobro skuha in potem precedi. Tej pijači se dodá še za žlico grenke ali glavberjeve soli ter v jutru in zvečer živini po litru te pijače daje.

Kostanj divji se hvali kot dobra krma za živino. Konjem in govedom se daje cel ali le malo zdrobljen, kravam zmlat ali stolčen, zmešan z rezanico, enako tudi ovcam. Posebno se priporoča kostanj kot zdravilo za razne bolezni želodca in čev, zlasti če so te oslabele po driski — pa brez vnetja!

Laneno olje je gotovo najboljšo zdravilo zoper grizenje, napanjanje živine in zablatenje. Dati se mora govedu in konju najmanj po 1/4 litra, manjši živini pa pol manj na enkrat.

Laneno seme je skoraj edino sredstvo, ako govedi suha krma v želodcu obleži. Skuha naj se za liter semena v toliko, da je kuhovina prav zlerasta. Ta se shlanjena vlije živini, nato pa se seme lahko zopet kuha, zlasti ako se le nekoliko semena dodá. Seme dela vodo zlerasto, ako se kuha večkrat; zdravljenje pa se mora vršiti tako dolgo, dokler ne gre blato rahlo od živine in se na trebuhu ne otipa več zaostala krma.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 6. septembra pri Sv. Vidu niže Ptuja in v Mariboru (tudi za konje.) Dne 7. septembra v Vojniku, pri Sv. Jederti, v Slivnici pri Mariboru, na Sv. gorah in v Kapelah. Dne 9. sept. v Gornjem gradu, Gomilici in na Spod. Polskavi, na Bregu pri Ptuju (za svinje), v Apačah in Dobjem.

Dopisi.

Iz Maribora. (Na vseslovenski shod!) V Ljubljani se bo vršil dne 14. kimovca vseslovenski shod, ki bo za nas Slovence prevažnega pomena. Začetek ob 9. uri dopoldne. K shodu so vabljeni v prvi vrsti zastopniki slovenskega naroda, državni in deželni poslanci, gospodje župani in župniki, potem pa tudi drugi uplivni in zaupni možje. Ker bo shod zaupen, bo število vabljenecv omejeno in vabila se bodo glasila na ime vabljenecv. Zato naj oni rodoljubi, ki ne sodijo v vrsto navedenih ljudskih zastopnikov, pa želijo udeležiti se shoda, naznanijo to svojo željo do 8. kimovca uredništvu »Slov. Gospodarja« ali kateremu državnemu poslancu. Na oglase, ki dojdejo po 8. kimovcu, se bo le toliko ozir jemalo, v kolikor bodo pripuščali prostori. — Gospodje župani, župniki, učitelji in drugi rodoljubi po deželi se uljudno opozarjajo, naj prigovarjajo rojakom, katerim je mogoče iti na shod, da se za to odločijo, in naj naznanijo potem skupno imena tistih občinarjev, ki so se za to odločili. Treba, da tudi Štajarska bo častno zastopana na vseslovenskem shodu. Zlati treba bi bilo mnogo udeležencev z narodnih mej. Oni gg. župani in župniki, ki vedo, da se ne bodo mogli udeležiti shoda, naj sporočijo to po dopisnici v Maribor, kakor zgorej rečeno, in to radi tega, da bo mogoče vabiti toliko več zaupnih mož, ki nimajo sreče, da bi po svojem družbenem stališu zastopali narod.

Iz Ljubljane. (Vseslovenski in istersko-hrvaški shod.) Pripravljavni odbor je v svoji seji dne 28. avg. sklenil, da se shod vrši dne 14. septembra ob 9. uri dopoldne. Uvažujoč od raznih strani izražene želje je odbor določil naslednji dnevni red: 1. Splošni politični položaj; poroča državni poslanec dr. Šusteršič. 2. Jezikovno vprašanje; poroča državni poslanec dr. Ferjančič. 3. in 4. Primorske razmere; poročata državni poslanec Spinčič in odvetnik dr. Franko. 5. Koroške razmere; poroča deželni poslanec Grafenauer. 6. Štajarske razmere; poroča deželni poslanec dr. Dečko. 7. Narodna avtonomija in narodnogospodarski položaj slovenskega in istersko-hrvaškega ljudstva; poroča državni poslanec Povše. 8. Slepanja o predlaganih resolucijah. Zborovanje se prične ob 9. uri dopoldne ter konča najkasneje ob 2. uri popoldne. Z ozirom na ta omenjeni čas in ker so poročevalci izbrani iz vseh slovenskih pokrajin in Istre, bode po sklepu poslanskega sestanka z dne 30. julija t. l. debata na shodu izljučena. Istotako po sklepu imenovanega sestanka bode omejena udeležba na imenoma vabljene osebe. Zaradi tega izdeluje in je deloma že izdelal pripravljavni odbor imenik zaupnikov sporazumno z izvenkranjskimi pododbori. Glede na omejeni prostor za shod je samo ob sebi umevno, da se bode moralo tudi število vabljenecv omejiti. Po shodu ob 5. uri popoldne se bode vršil banket; kedor se ga hoče udeležiti, naj to najkasneje do 10. septembra naznani tajniku pripravljavnega odbora, dr. Ignaciju Žitniku, državnemu poslancu v Ljubljani.

Iz Slov. Bistrice. (Na ljudskem shodu) dne 29. avgusta je prvi govoril g. dež. odbornik Fr. Robič o pregledanju zemljiškega katastra. Zlasti se je vsem dopadlo, da se pri vinogradih čisti dohodek I. razreda zniža od 42 gld. na 23 gld. 50 kr., vsled tega bo samo mariborski okraj zemljiškega davka za 45.000 gld. manje plačeval. K temu je posebno veliko pripomogel g. Robič kot ud. deželne komisije. Nato je znani slavni govornik g. dr. J. Hrašovec govoril o jezikovnih naredbah ter povdarjal nujno potrebo takih naredb za slovenske pokrajine. Pri tem pa je opominjal, naj vse slov. občine že sedaj slovenski poslujejo, naj si omislijo slovenske